

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
„Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucașfărușul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 23 Iulie 1904.

Nr. 30.

Sedința plenară a secțiunilor Asociațiunii.

Luni în 18 Iulie n. a. c. s'au adunat la Sibiu membrii secțiunilor științifice literare ale Asociațiunii ținându-și ședințele de secțiuni prevădute în Regulament; iar în 19 și 20 Iulie ținând ședința plenară sub președintele dlui Iosif St. Șuluțu, vice-președintele Asociațiunii, iar ca notar funcționând dl Dr. C. Diaconovich.

Au fost prezenți: din secțiunea literară dnii: Iosif Vulcan și Dr. Iosif Blaga; din secțiunea istorică dnii: Iosif St. Șuluțu, Dr. M. E. Cristea și Nicolau Togan; din secțiunea științifică dnii: Simeon Stoica, Arseniu Vlaicu, Dr. Ambrosiu Chețianu, Aurel Ciortea și Dr. Ioan Radu; din secțiunea școlară d-nii: Gregoriu Pletosu, Dr. Iosif Olariu, Dr. Ioan Stroia, Ioan F. Negruțiu și Dumitru Lăpădat; din secțiunea economică d-nii: Parteniu Cosma, Dr. C. Diaconovich, Ioan A. de Preda, Traian Barzu, Nicolau Petra-Petrescu și Romul Simu.

Toate secțiunile și-au întocmit câte un frumos program de acțiune și s'au pus pe lucru. S'au studiat și desbătut numeroase chestiuni de mare importanță pentru cultura poporului și s'au luat deciziuni în scopul executării acestor chestiuni.

Secțiunea literară s'a ocupat în ședințele sale de preste an cu chestia unificării și îndreptării limbei, cu adunarea nomenclaturii populare referitor la casă, edificii economice, recuise agricole, de industria de casă etc.; a pregătit pentru biblioteca populară a Asoc. „Patru romane istorice de Ioan Al. Lăpădatu”, s'a mai ocupat cu pregătirea unei disertațiuni pentru ședința festivă, ce se va ține în ocaziunea adunării generale a Asoc. din a. crt. etc.

Secțiunea istorică s'a ocupat mai înadins între altele de chestiunea înzestrării Muzeului istoric și etnografic cu obiectele necesare și de modalitatea lucrării Dicționarului nostru geografic.

Secțiunea științifică a studiat chestiunea prelegerilor populare ce s'a început în Brașov și jur cu ajutorul schiopconului procurat de Asociațiune. Experimentele făcute anul trecut ne îndreptătesc la frumoase speranțe. S'au luat dispoziții ca să se înceapă astfel de prelegeri și în Blaj și în Brad. Membrii secțiunii s'au angajat a lucra materialul trebuincios pentru mai multe broșuri pe seama bibliotecii populare a Asociațiunii, precum și a lucra un „Dicționar de nomenclatură populară din istoria naturală”, etc.

Secțiunea școlară între altele a compus un *Reptoriu* pentru bibliotecile populare ale Asociațiunii, și a făcut planul pentru *Statistica culturală a Românilor din patrie*, s'a angajat a începe sub auspiciile Asociațiunii o *Bibliotecă pentru tinerimea școlară*, etc.

Și acum trecem la *Secțiunea economică* asupra activității căreia dăm în cele următoare un raport mai amănunțit.

Această secțiune a început în anul de față o activitate mult promițătoare.

Programul său de acțiune și activitatea dezvoltată în cadrul acestui program sunt următoarele:

1. *Culegerea datelor statistice cu privire la starea economică a Românilor din patrie.*

Chestionarul pentru culegerea acestor date, un operat bine apreciat și de revista „Sămănătorul” și compus de referentul secțiunii, dl Romul Simu, a fost acceptat de ședința plenară și s'a decis a se lua dispozițiile necesare pentru adunarea datelor deodată cu adunarea datelor pentru Dicționarul geografic.

2. *Inițierea de scrieri populare din domeniul feritivelor ramure ale economiei naționale.*

În decursul acestui an s'au tipărit sub controla referentului secțiunii în Biblioteca populară a Asociațiunii, următoarele scrieri:

- „Grădina de legumi”, și
- „Cultura cucuruzului”, ambele lucrări foarte folositoare pentru poporul nostru, scrise de dl I. F. Negruțiu, profesor în Blaj, și ambele cu mulțime de figuri parte intercalate în text și parte ca adnex la fine;
- dl Negruțiu a mai înaintat în timpul din urmă operatul: „*Impărțirea, lucrarea și îngrijirea unei moști*”, disertațiune ținută anul trecut în ocaziunea adunării generale a Asociațiunii dela Baia-mare. Acest operat a fost censurat de referentul secțiunii, care-l recomandă a fi tipărit în „Biblioteca populară a Asoc.” în condițiile stabilite deja pentru asemenea lucrări.
- Dl Nicolae Pop, profesor preparandial în Blaj, a înaintat un manuscris cu titlul „*Sădirea și cultivarea viei*”.

Lucrarea aceasta, censurată de dl membru I. A. Preda, e de un necontestat folos pentru popor; pentru a pute fi însă publicată ca un număr al „Bibl. populară” ea e prea voluminoasă și astfel s'a decis a se restitui autorului pentru a o prelucra astfel ca să nu dea mai mult de 4—5 coale de tipar.

Ca subiecte noue s'au stabilit:

- e) Pământul și îngrijirea lui;
- f) Productele agricole mai rentabile pentru poporul nostru și cultivarea lor;
- g) Mașinile agricole și folosirea lor;
- h) Băncile și poporul, tractându-se rolul băncilor pentru înaintarea poporului, modul de a face țeranul bună întrebuințare de împrumuturile contractate etc.

Dl Dr. George Maior, profesor în București, va fi rugat a lucra materiile asupra subiectelor de sub punctele e), f) și g) iar stabilirea modalității pentru lucrarea subiectului de sub h) se încredințează comitetului central al Asociațiunii.

Mai departe s'au luat la cunoștință dispozițiile secțiunii pentru studiarea *terminologiei financiare* usitată de prezent la băncile românești din țară și în cercurile clientelei lor și publicarea unui *dictionar special* al terminologiei financiare române.

S'a decis în fine ca să fie rugat comitetul central al Asociațiunii a intra în pertractări cu ministrul ung. de agricultură pentru o traducere mai bună în limba română a publicațiilor agricole oficiale, eventual pentru traducerea celor încă netraduse în românește.

3. Urmărirea literaturii economice în deosebi a celei românești.

Asupra acestui punct al programului referentul a făcut o dare de seamă amănunțită. A arătat ce s'a publicat la noi din ramul economiei, atât cărți și reviste, cum și bibliotecile așa numite economice, ca s. e. a „Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiiului“, a „Bunului econom“, a „Domeniului coroanei“ din România, ediția românească a bibliotecii ministrului de agricultură ung. etc.

Referentul a arătat necesitatea de a se procura anumite publicațiuni și s'au și indicat acelea cari trebuie procurate pentru biblioteca Asociațiunii, în scopul de a pute fi utilizate de referenții secțiunilor.

S'a decis a se face reevaluarea *Repertoriului* pentru bibliotecile noastre populare, și ca la distribuirea cărților cu ocaziunea adunărilor generale ale Asociațiunii să se considere și cărțile economice din bibliotecile populare existente.

4. Inițierea înființării unei școli de agricultură.

Chestia aceasta a fost studiată în primele ei stadii de referentul secțiunii.

A arătat necesitatea înființării acestor școli, felul școlii cu care ar trebui să se facă începutul, speșele ce ar necesita o școală inferioară de agricultură, trebuința de a se face legături și fundațiuni în acest scop, cum și de a-și da concursul său Asociațiunea, consistoriile, băncile, comunele, etc. pentru ajungerea scopului.

Studiarea mai departe a chestiunii a fost încredințată dlui Parteniu Cosma, presidentul secțiunii economice, care, nu ne îndoim își va da valorosul său concurs la deslegarea acestei probleme.

Ședința plenară a secțiunilor a rugat comitetul Asociațiunii să stăruie în direcțiunea de a îndemna pe cei-ce dispun de mijloace și au de cuget să facă fundațiuni — să le destineze și pentru înființarea școlilor practice de agricultură, ca un scop cultural din cele mai bune.

5. Chestiunea școlilor economice de repetiție și calificarea învățătorilor pentru aceste școli.

Acest punct al programului, care a fost supus unui studiu din partea referentului secțiunii, a fost luat

la cunoștință de ședința plenară a secțiunilor și s'a decis ca:

- a) Onor. comitet central al Asoc. să fie rugat a face o reprezentatiune în chestia creării și distribuirii de stipendii pentru calificarea învățătorilor în direcție economică la administrațiunea fondurilor grănițarești din Sibiiu. Năsăud și Caransebeș.
- b) Onor. Comitet central al Asoc. să propună adunării generale ca suma de K 2000.— destinată în scopul ajutorării școlilor să o întrebuințeze tot pentru școli, dar pentru calificarea învățătorilor noștri în direcție economică, fiind cu considerare la toate despărțimintele și calificând învățătorii recomandați de organele despărțimintelor.

6. *Chestiunea prelegerilor populare economice împreună cu demonstrațiuni practice și a cursurilor de industrie agricolă pentru popor, cum și a chestiunii formării de specialiști în toți ramii agriculturii și pentru industria agricolă.*

Această chestiune a fost studiată temeinic de membrul Nicolau Petra-Petrescu.

Ședința plenară a secțiunilor a luat act de acest studiu și a decis că:

- a) Găsesce de trebuință ca pentru popor să se aranjeze prelegeri economice împreună cu experimente practice.
Secția va publica prelegeri model.
- b) Asociațiunea va îndatora despărțimintele, ca prelegerile să se țină în ocazia adunărilor cercuale cum și prin toate agenturile.
- c) Comitetul Asociațiunii va fi rugat să aibă în deosebită vedere ca cu stipendii să se ajutoreze tineri cari se vor aplica la științele economice, agricultură și industrie agricolă.

7. *Chestiunea aranjării unei expoziții generale și a expozițiilor în despărțimintele Asociațiunii cu ocaziunea adunărilor cercuale.*

Această chestiune se va studia prin dl Dr. C. Diaconovich, membru al secțiunii economice.

8. Chestiunea socialismului.

Studiul acestei chestiuni i-s'a încredințat dlui membru Dr. Nicolau Vecerdea, care a început deja a face pregătirile necesare în scopul acestei lucrări.

9. *Studiarea modului de a se delătura pedecile ce se pun în calea înființării Reuniunilor agricole românești.*

Chestiunea aceasta o studiază tot dl Dr. Nicolau Vecerdea.

10. *Studiarea chestiunii emigrărilor* este încredințată membrului, dl Traian Barzu.

De membru *corespondent* ședința plenară a ales pe dl Ioan Chirca, absolvent al Academiei de agricultură dela Magyar-Óvár. specialist în cultura pomilor, de prezent notar II în Seliște.

Ca *sediu al secțiunii economice* a fost stabilit Sibiiul.

Toate secțiunile Asociațiunii au început — precum se vede — a se ocupa în toată serioșitatea de lucrări folositoare, unele neapărat trebuincioase pentru progresul material și cultural al poporului nostru.

Dacă secțiunile vor continua cu rivna dovedită în ședința plenară din 19 și 20 Iulie a. c. și preste tot în decursul anului 1903/4, ele au să aducă serviciu real Asociațiunii și culturii poporului nostru.

„Ce scop are §-ul 39 al legii cambiale?”

Sub titlul acesta revista financiară „M. Pénzügy” aduce în numărul său din 23 Iunie a. c. o întrebare deschisă, care până astăzi a rămas fără răspuns.

Casul e următorul:

Cambiul acceptat de A. și B. se inacționează și contra mandatului de plătire ridică A. o astfel de excepțiune, care în cazul adevăratei ar sista obligamentul și referitor la B. Contrar §-ului 23 al procedurii cambiale se ordonează execuția contra lui B., care nu făcuse excepțiune și se efectuează pe averea lui mobilă și imobilă.

Înainte de-a se ținea licitația defiptă, B. se adresează unui avocat și prin mijlocirea lui vrea să solvească. Neputând reprezentantul creditorului extrada cambiul, fiind-că acela era la actul procesual, avocatul lui B. a depus judecătorește pretensiunea calculată, cerând ca licitația mobilă deja defiptă să se sisteze, iar suma depusă să se asemeze creditorului numai în schimbul cambiului. Judecătoria, care efectuase execuția, a acceptat depositul judecătorește sistând continuarea execuției, dar banii depuși i-a asemnat necondiționat creditorului, fără de-a se fi declarat asupra §-ului 39 alin. 1 al legii cambiale, care dispune că: „Debitorul cambial numai pe lângă extradarea cambiului provăcut cu clausula achitării e dator a solvi”.

B. a apelat contra decisului adus și nici tabla reg. concernentă n'a hotărît că dator e oare B. să solvească și în cazul dacă nu i-se extradează cambiul, ci a schimbat decisul instanței prime cu acea motivare că n'a fost anză de-a accepta ca deposit judecătorește solvirea făcută din partea debitorului B. cu provocare la §. 41 al legii execuționale.

De oare-ce revista numită mai sus invită publicul specialist a desbata chestia pusă pe tapet, fiind aceasta de interes și pentru cetitorii acestei reviste, în următoarele îmi iau voie a-mi expune părerea.

In cazul present nu se poate aplica și nici nu poate fi vorba de alineatul prim din §. 39 al legii cambiale.

I. Lucrul stă astfel. În urma inacționării cambiului acceptat de A. și B. se nasc două procese. Unul contra lui A. care excepționează cambiul, al doilea contra lui B. pentru escontentarea cambiului, fiind-că mandatul de plătire s'a ridicat la valoare de drept contra lui B. Cu toate-că B. solvesce suma pentru care decurge procedura contra sa, cambiul nu se poate considera de escontentat, deoarece ce A. pe baza aceluiași cambiu a dat anză la un proces separat, iar în cazul când A. va fi respins cu excepțiunea și judecat la plățirea speșelor procesuale, atunci nu poate fi vorba de achitarea totală a pretensiunii cambiale, căci creditorul încă tot pe baza cambiului are dreptul la încassarea speșelor, și fiind-că în înțelesul alineatului prim al §-ului 39 creditorul numai în cazul achitării totale a pretensiunii basate pe cambiu e dator a extrada cambiul platnicului, în cazul acesta nu-i dator al extrada, căci solvirea făcută de B., numai ca solvire parțială se poate lua în considerare, și pe baza alineatului 2 al §-ului 39 creditorul nu-i dator a da cambiul din mână.

II. Se poate însă întempla ca tribunalul să dea loc excepțiunii făcute de A., și atunci atât A. cât și B. ies din obligo. Căci nu numai pretensia basată pe cambiu a fost total achitată, ci B. a solvit o pretensie

neexistentă. Dar nici în cazul acesta debitorul n'a fost obligat a estrada cambiul, fiind-că nu s'a putut ști înainte sfârșitul procesului urzit prin excepțiunea lui A. Prin urmare dat fiind că cambiul e depus la actul procesual dela tribunal; dat fiind că debitorul A. însuși, cu care debitorul B. e solidar obligat, a dat anză la alăturarea cambiului la actul procesual; considerând apoi că sfârșitul acestui proces poate fi în favorul creditorului și considerând mai ales că legea în primul rând e chemată a apăra interesele creditorului; astfel nici în cazul acesta nu se poate dice că creditorul e dator a estrada cambiul înainte de finalizarea procesului urzit de debitorul A. și cu drept cuvânt a respins tabla apelația dată de B. Deși în cazul acesta proprietarul cambiului depus de jure e debitorul B. în calitate de platnic, de facto însă, înainte de finalizarea procesului, creditorului îi compete dreptul de proprietate, căci până la aducerea sentenței din punctul de vedere al creditorului mai e vorba de o pretensie parțială, deși dubioasă, dar basată pe cambiul improceșuat. Părerea mea e spriginată și prin decisiunea curială Nr. 886/87, conform căreia depunerea banilor după inmanuarea acțiunii nu-i egală cu solvirea. Va să dică depositul nu se consideră aici de achitare. Chiar și în cazul când pretensia ar fi declarată de neexistentă, solventul nu suferă daună prin neextradarea cambiului îndată după ridicarea banilor depuși. Ce e drept, achitarea aduce după sine scoaterea cambiului din circulație, ca nu cumva debitorul să fie constrâns a solvi a doua-oară unui nou proprietar al cambiului. Luând însă în considerare că în cazul present cambiul e depus la tribunal, e prea evident, că acela nu poate fi adus în circulație fără știrea lui B., căci creditorul mai întâiu trebuie să ceară exrotularea cambiului, iar despre aceasta B. va fi avisat din oficiu; și atunci poate impedeza extradarea cambiului la mâna creditorului, respective poate pretinde extradarea cambiului la mâna sa proprie prin dovedirea faptului, că cambiul e nu numai achitat, ci totodată dela început nevalabil.

Dr. Al. V.

O activitate exemplară.

(Meseria și negustoria pe teritoriul despărțământului „Timișoara” al „Astrei”)

Desp. „Timișoara” este un despărțământ tinăr, înființat abia de 6 ani, dar unul dintre cele mai de frunte. În unele privințe le întrece pe toate.

Desp. are 20 biblioteci populare constătătoare din 1415 tomuri. Numai în anul trecut bibliotecile populare s'au sporit cu 4, pentru cari s'au spesat K 516.—. Cărți de școală pentru copiii sêraci dela școalele populare s'au distribuit în suma de K 357.—. Ca premii la examene s'au distribuit 1100 exemplare cărți. Cărțile pentru bibliotecile populare au fost sporite cu 200 tomuri. Fondul cultural al desp. s'a sporit cu K 1000.—. Pentru școalele mai sêrace s'au cumpărat recuisite școlare în suma de K 180.—.

Și pe cât de exemplară este activitatea dlui Emanuil Ungurean, directorul desp., și a comitetului cercual în direcția arătată, tot pe atât de exemplară este activitatea dlui Ungureanu și în direcția de a studia din toate punctele de vedere situațiunea populațiunii despărțământului său, de a arăta scăderile acesteia și mijloacele de îndreptare.

În acest scop dl Ungureanu an de an face câte un studiu nu se poate mai instructiv și interesant.

Domnia-sa nu este obicinuit. ca mulți alții, a debuta cu frase, ci adună date și dovezi și pe baza acestora face studii de valoare durabilă.

Astfel de studii a făcut în anii precedenți despre:

- concupinat;
- despre mulțimea sêrbătorilor mici;
- despre situațiunea agronomică, și în anul acesta în adunarea cercuală ținută la 12 Iunie în Ghiroc despre
- meserie și negustorie.

Studiul dlui Ungureanu asupra acestui subiect este lung și interesant.

În introducerea dl Ungurianu arată că „activitatea economică este una din petrele fundamentale, pe care se razimă existența unui popor“ și dăce că pune „înaintea ochilor o icoană clară a stărei sale, ca să se vadă și să se cunoască pe sine însuși“.

Spune că industria mare adevăcă industria de fabrică lipsește cu totul la poporul nostru; pe întreg teritoriul despărțământului numai un Român are o moară cu vapor, care macină bucate sau cerealele cu câștig; Românii de pe teritoriul desp. Timișoara se ocupă în număr mai mic cu meseria sau măestria la care numai munca omului e factorul care prelucră sau transformează materialul și aduce câștig.

Pe teritoriul desp. nu e nici comerț mare, pentru-că între Români negustori mari nu se găsesec; sunt negustori mici, dar și aceștia în număr mic, poartă negustoria între margini tare restrinse, au numai câte o prăvălie mică; unii dintre agronomii mai deștepți se ocupă și cu speculatul (negoțul) de vite și cereale.

Industria de casă (agricolă) se practică în măsură mai mare numai în 2 comune și adevăcă în Ghiroc, unde Românii se ocupă cu împletirea de corfe de nuele, le vând la tirguri și fac avere, și în Budinți, unde cam 30 Români se ocupă preste iarnă cu facerea furcilor de lemn pe care de asemenea le vind în tirguri.

Arată apoi cât de puternice sunt meseria și negoțul și ajunge la concluziunea: „... deci putem dăce că în mare parte sărăcia la poporul nostru din desp. Timișoara vine și de acolo, că de tot puțin se ocupă cu măestria și negustoria; cine voiesce să se convingă despre aceasta, meargă la tirguri de țeară din părțile noastre și va vedé că Românii, afară de vite cornute, puțini porci și puține oi, altă marfă nu aduc la tirg; (prăsirea cailor au negligat-o...); se vèd în tirguri puțini moți cu ciubere, vre-o câțiva olari din Lipova, vre-o câți-va țerani români cu furci de lemn, cu leuci și loitre, vre-o câțiva cismași și cojocari; toate celelalte mărfuri ni-le dau străinii, dela cari cumpărăm tot de ce avem trebuință în casă și la economie.

Din studiul dlui Ungurianu am întocmit următorul tablou.

I. Orașul Timișoara.

Aici nu se găsesce nici un comerciant mare român, ci numai câte-va prăvălii mai modeste; cam așa stă treaba și cu măiestriile, care au puțini reprezentanți; un săpunar și câți-va măcelari poartă meseria lor în grad mai mare și au făcut avere; negoțul de poame și pește, care înainte cu 10 ani era în mâinile Românilor, acum a trecut în mâinile Nemților și ale Maghiarilor.

II. Cercul administrativ central.

	Locuitori în total	Din ei Români	Meseriași în total	Din ei de alte neamuri	Meseriași români	Sodali români	Ucenici români	Negustori în total	Negustori de alte neamuri	Negustori români
Remetea-Timișană	1083	961	13	11	2	—	—	6	5	1
Mehala	6196	2284	104	80	24	—	—	22	20	2
Beregseu	2206	1981	34	10	24	—	—	10	3	7
Ghiroco	2215	2112	33	15	18	—	—	5	5	—
Uftin	1537	1248	12	9	3	—	—	5	3	3
Chișoda	1683	1216	19	14	5	—	—	3	4	4
Moșnița	1180	941	29	9	20	—	—	2	2	—
Sânmișaiul român	2061	1565	19	8	11	—	—	7	5	2

III. Cercul Rê-cașului.

Belinț	2884	2700	65	13	52	—	—	10	6	4
Ietar și Budinț	1948	1812	19	3	16	—	—	6	4	2
Chiseteu	1522	1438	37	8	29	—	—	9	6	3
Ianova	1860	1173	27	20	7	—	—	5	4	1
Șustrava	851	826	6	2	4	—	—	3	2	1
Bázos	2133	1620	41	20	21	—	—	5	4	1
Topoloveț	1460	1246	21	14	7	—	—	7	5	2
Bucoveț	1289	1256	5	4	1	—	—	3	3	—
Iezvin	1660	1510	17	6	11	—	—	4	3	1

IV. Cercul Ciacovei.

Ciacova	4596	918	178	161	17	—	—	16	33	33
Jebel	3993	3088	48	33	15	—	—	16	15	1
Petroman	2084	1888	25	1	24	—	—	4	—	4
Denta	3220	1217	64	50	14	—	—	10	8	2
Stamora-română	1010	950	8	5	3	—	—	3	3	—
Șipet	2757	2574	31	26	5	—	—	8	4	4
Ghildad	3785	2492	35	24	11	—	—	6	6	—
Berin	1184	1090	10	8	2	—	—	2	2	—

V. Cercul Modosului.

Cebza	1750	1515	22	13	9	—	—	5	4	1
Macedonia	1032	869	13	5	8	—	—	—	—	1
Feni	2158	1456	40	38	2	—	—	5	4	1
Toager	1079	881	8	6	2	—	—	2	2	—

VI. Cercul Vinghei.

Sat-Chinez	3310	1079	68	46	22	—	—	11	8	3
Jadani	815	808	15	—	15	—	—	3	1	2
Murani	1537	1324	16	10	6	—	—	4	3	1
Călăcea	1194	847	19	14	5	—	—	3	3	—
Mănăstur	2139	1079	33	25	8	—	—	5	5	—

VII. Cercul Aradului-nou.

Fiscut	875	750	8	5	3	—	—	3	1	2
Firiteaz	891	819	15	9	6	—	—	3	3	—
Fibiș	2394	1374	44	35	9	—	—	4	4	—
Secușigi	2651	2327	54	32	22	15	7	7	7	—

VIII. Cercul Buziașului.

Sacoșul-unguresc	3067	2971	28	12	16	—	—	8	8	—
Vucova	1209	625	11	8	3	—	—	4	2	2
Dragșina	896	561	12	9	3	—	—	1	1	—
Ohaba	1634	1612	27	7	20	—	—	4	4	—
Buziaș	2984	962	76	70	6	—	—	16	8	7
Sacoșul-turcesc	1408	1181	25	12	13	—	—	3	3	—

În urmăre din 106 comune ale celor 7 cercuri administrative din care e compus desp. Timișoara dl Ungureanu ne-a prezentat datele asupra meseriei și negustoriei din 44 comune mai frunțate.

De încheere ne spune dl Ungureanu că și în celelalte comune românesce de pe teritoriul desp. meseriași și comercianții români sunt în minoritate, iar în

comunele mestecate, de abia ici-colea se găsește câte un comerciant sau meseriaș român.

Arată că Reuniuni de consum nu s'au înființat pe teritoriul din vorbă.

Scoate la iveală că cu sculptura, pictura și orologeria nu se ocupă nici un Român, asemenea nici cu câte-va alte meserii.

Mai departe relevăză câte-va comune unde oamenii s'au apucat de negoțul cu vite, cai, oi, porci și galițe, pe cari le cumpără, apoi eventual le îngrășe și vând cu preț mai bun, făcând astfel câștiguri frumoase.

În cercul Aradului-nou și al Vinghei României se ocupă numai cu lucrarea pământului, din care o parte a trecut la străini; au neglijat și prăsirea vitelor, fiind un soi de oameni moi și indolenți, dar îngâmfaiți.

Din cele înșirate urmează că pe teritoriul desp. „Timișoara” meseriași și comercianți români sunt cu mult mai puțini de cât ar trebui să fie și că *Românul e consumentul altor neamuri, de unde vine în mare parte sârăcia lui.*

Meseriașii români lucră aproape numai pentru trebuințele locale, astfel *ei lucră meseriile lor între margini prea înguste, cu prea puțin capital și cu prea puține puteri.*

Cei mai mulți învață meserile la sate și de aici se deduce, că *lucră meseriile lor cu prea puțină învățatură specială.*

Puterea cea mai mare a negustorilor de asemenea e fără știință pregătitoare.

Părinților li-se recomandă să-și dea atât copiii meniți pentru meserii cât și cei meniți pentru comerț la măestrii și comercianți cu nume bun, în orașe, unde *capătă vederi mai largi și istețime mai dezvoltată, fără care nu se poate purta negustorie.*

Din răspunsurile primite se constată că României sunt apti și buni pentru meserii și comerț, mai ales cei-ce au învățat în orașe, dar de altă parte se constată că *meseriașii și comercianții noștri au prea puțină școală, că după-ce au eșit din școală nu mai învață nimic, și astfel nu nivesc a face din copii lor industriași și negustori mari, ci se îndestulesc ca și copiii lor să rămână mici și slabi ca dânzii.*

De aici urmează, că meseriașii și negustorii noștri trebuie să-i pregătim mai bine, să-le dăm ocașie a se mișca mai mult în lume ca să învețe dela alții cari știu mai mult de cât ei.

În comitatul Timișului României trebuie să învețe dela Neamțul din apropiere, care e bun agronom, bun meseriaș, bun negustor. Pentru Neamț comerțul și industria sunt izvoare de câștig și de îmbogățire, întocmai ca și proprietatea de pământ.

Neamțul își dă copiii la meserii și comerț, îi provide cu capital, îi așează în sate românești, unde ei fac averi. *Așa să facă și României, căci pentru meseriașii și comercianții români mai este loc destul în satele românești.*

României vând puține lucruri altor neamuri, dar în același timp cumpără dela alții cele mai multe lucruri de trebuință pentru casă și economie; astfel ei trebuie să sârăcească, și tot sârăci au să rămână.

Ca aceasta să nu se întâmple trebuie să ne formăm meseriași și comercianți provăduți cu cunoștințele și aptitudinile necesare.

Aceasta să fie una din preocupățiunile de căpetenie ale noastre, ale tuturor.

Ceea-ce a făcut și face dl Ungureanu în despărțământul ce conduce, trebuie să ne îndemne pe toți a face asemenea.

+

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Iulie 1904.

Situația pieței interne de bani continuă a fi neșchimbată. Abundanza de bani dominează în special în Viena, pe când în B-Pesta în urma trebuințelor de bani provocate de recolta ce decurge în întreaga țară, discontul arată o creștere de $\frac{1}{8}\%$ — $\frac{1}{4}\%$. Cambiile morilor s'au discontat cu $3\frac{3}{8}\%$ — $3\frac{1}{2}\%$, iar alte hârtii s'au putut plasa cu $3\frac{3}{4}\%$ — 4% . În Viena după medio oferta este preponderantă. Cambii de prima bonitate s'au discontat cu 3% .

Abundanza de bani o promovează în mare parte mișcarea aurului la Banca de emisiune. Conform situației dela 25 Iuliu a. c. rezerva de aur a Băncii Austro-Ungare s'a sporit cu K 10-87 mil., iar între „alte active” încă se află depozite de aur în valoare de K 4-21 mil.

Piața externă de bani arată oare-care încordare. În Berlin discontul privat s'a urcat la $2\frac{3}{4}\%$, în Londra la $2\frac{1}{4}\%$, pe când în Paris discontul privat este de $1\frac{1}{4}\%$.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Din raportul ministerului de agricultură dela 15 Iulie a. c. prezentăm în extras următoarele date mai esențiale:

Pe basa rapoartelor ultime ale referenților agricoli se constată și de astădată, că rezultatul cantitativ slab al recoltei cerealelor află o compensare în calitate. Nefind ploi în ultimile 2 săptămâni recolta ovėsului rămas îndărăt în dezvoltare este compromisă. Cucuruzul s'ar mai putea repara și acum urmând fără întârziare ploi abondente. Mult mai mari îngrijorări deșteaptă însă năduful greu al cerului fără nour, care micșorează din oră în oră prospectele livezilor, pășunilor și a plantelor de nutreț. Acest fapt trist formează punctul cel mai întunecos al situațiunii noastre agricole prezente.

Recolta grâului este slab mijlocie, ea însă cu toate acestea ne asigură pâinea, așa că nu stăm în fața unui an de foamete, și dacă considerăm recolta ultimilor 10 ani, acest an nu e cel mai rău. Apoi dacă avem în vedere că acest an nu poate avea urmări păgubitoare asupra recoltei anului viitor, nu e exclusă speranța de a găsi compensațiune în o recoltă mai bună a anului viitor. Lipsa de nutreț însă amenință avutul nostru, și pierderea în vite avem să o simțim ani de-arândul.

Prospectele recoltei pe baza ultimului raport ministerial sunt următoarele:

	Teritoriul cultivat în jug.	Media recoltei per jug. cat. în măji metr.	Recolta totală în măji metr.	Recolta an. 1903 în măji metr.
grâu	6.031,546	5-77	34.821,600	44.077,154
săcară	1.979,351	5-88	11.654,000	12.911,013
orz	1.817,128	5-70	10.356,000	14.059,958
ovės	1.787,809	5-00	8.952,800	12.676,469

Rapița a dat în cea mai mare parte rezultat slab. Cucuruzul a rămas pretutindeni foarte mult îndărăt în dezvoltare din cauza secetei extraordinare. Plantațiunilor timpurii le-ar mai putea ajuta ploi îmbelșugate, dacă ele ar sosi fără întârziare. Plantațiunilor târzii nici ploile nu le mai pot ajuta.

Toate celelalte plante au suferit și sufer foarte mult de secetă, așa: *cartofii*, *plantele de grădină*, *curechiul*, *păstăioasele*, *meiul*, *hrîșca*, *tutunul*, *hemeiul*, *inul și cânepa*.

Napii de nutreț și de zăhar s'au dezvoltat nesatisfăcător și sunt năpăstuiți de insecte. Ploile ar putea să aducă o ameliorare în dezvoltarea lor.

Luțerna și trifoiul s'au cosit de a doua respective a treia oară, în partea cea mai mare cu rezultat slab. Din cauza secetei aceste plante nu pot otăvi.

Măzăricea, cucuruzul de nutreț și mohorul sufer foarte mult de secetă și peste tot dau o recoltă slabă.

Livezile vor da otavă numai în foarte puține locuri: Ele abia se pot folosi ici-colea pentru pășunat.

Pășunile în cea mai mare parte a țării aproape nu mai ofer hrană pentru animale.

Vile și pomii promit recoltă bogată; dar acum și ele au trebuință de ploaie.

În *Austria*. Raportul ministerului de agricultură austriac dela mijlocul lunii Iulie constată, că în urma secetei extraordinare situațiunea sămănăturilor s'a deteriorat mult. În cazul că nu vor urma ploii în timpul cel mai apropiat multe regiuni au să se teamă de recoltă cu desăvîrșire slabă. *Grâul* va da recoltă parte slabă, parte mijlocie, parte bună-mijlocie. *Sécara* va da recoltă ceva mai bună de cât grâul. *Orzul și Ovésul* stau mai rău de cât grâul și sécara. Îndeosebi ovésul va da recoltă slabă. Sămănăturile târzii sunt mai toate nimicite. *Rapita* a dat rezultat satisfăcător. *Cucuruzul*, care în luna trecută era foarte frumos, a suferit mult de secetă și așteaptă grabnic ploaie. Recolta *fânului și plantelor de nutreț* a fost satisfăcătoare afară de *Galiția* unde rezultatele sunt nefavorabile. *Cartofii și inul* au suferit mult de secetă. *Napii de zăhar* vor da în parte recoltă favorabilă. *Vile* promit recoltă bună. *Pomii* vor da în unele regiuni recoltă satisfăcătoare, în altele abia mijlocie. *Hemeiul* numai în *Austria-superioară* este deplin satisfăcător. În celelalte regiuni a suferit mai mult sau mai puțin de secetă.

În *România*. Din cauza secetei în unele județe ale țării recolta grânelor ca și a altor cereale de primăvară, (ca și pășunile vitelor) sunt aproape pierdute. În cât privește porumbul, a rămas mic și a îmbătrânit, așa încât chiar ploii abondente nu vor pute face porumburile să-și ajungă adevărata lor creștere și cele mai multe tulpini vor rămâne sterpe. În 8 județe ale României cari au fost mai mult bătute de secetă recolta este compromisă, dar în celelalte județe recolta este destul de bună, așa că această recoltă va pute compensa recolta celor 8 județe lipsite. Prin urmare anul acesta nu e așa rău ca anul 1899.

Fânețe naturale nu sunt mai de loc în regiunea de câmpie; în părțile muntoase sunt rari și au început a fi cosite. Fânețele artificiale dau puțin nutreț, sunt mici și nu progesează mai de loc. În urma ploilor parțiale, pășunile și izlaturile se îndreptaseră puțin pe alocuri; însă cătră sfîrșitul lunii, din cauza căldurii și a secetei care încă persistă, ele s'au uscat din nou, așa că în multe părți, iarbă nu se găsește nici chiar pe miriști. Vitele pase în păduri.

Poame sunt în abondanță.

Vile au puțin rod.

Revista „*Economia Națională*“, acum ca și în alți ani, advertizează agricultorii să facă arături adânci. Unde s'a lucrat astfel sămănăturile nu au suferit mult nici în anul acesta atât de secetos.

Prețul cerealelor nu s'a urcat simțitor nici la noi nici în România cu toate că domnesce o secetă așa mare.

COMUNICAȚIUNE.

Procesul greviștilor căilor ferate. După încetarea grevei funcționarilor dela căile ferate, conducătorii întregii acțiuni, un comitet de 13, a fost dat, precum se scie, în judecată pentru abus de puterea oficiului. Procesul s'a pertractat înaintea tribunalului din B.-Pesta dela 3—20 Iunie a. c. fiind interogați pe lângă acușați numeroși martori. Conform sentinței publicate înaintea acușătorilor în prezența unui public numeros tribunalul a achitat pe toți acușatii, având a purta statul toate speșele procesului, cu excepțiunea taxelor stenografilor. Sentința se va comunica deja de acum autorităților superioare a acușătorilor, iar după ridicarea ei la valoare de drept, actele se vor transpune spre mai departe afacere forurilor disciplinare a acușătorilor pentru introducerea eventualei proceduri disciplinare.

În motivarea sentinței sale, tribunalul recunoaște cu toată francheta, că în cazul present considerațiunile pur umanitare ale judecătorilor, cari au condamnat cu toată asprimea fatala mișcare a greviștilor, au venit în colisiune cu convingerile lor juridice, care nu admitea pedepsirea. Mai departe se enunță între altele, că funcționarii căilor ferate de stat în general nu se pot considera ca funcționari de stat.

CRONICA.

Necrolog. *Aurel P. Barcian*, fost director executiv al „Căseii de păstrare“ din Mercurea, al institutului tipografic „*Minerva*“, editor și proprietar al revistei „*Bunul Econom*“, vice-president al „*Reuniunii economice*“ din Orăștie etc. a reposat la 14 Iulie a. c. în Sibiu în etate de 42 de ani. A fost înmormântat la 16 Iulie a. c. în Rășinari.

Un nou sistem de deposite spre fructificare. În Londra s'a întemeiat nu de mult o societate pentru combaterea cămătăriei, care apasă greu îndeosebi clasele mijlocii ale populațiunii din Londra. Noua societate a venit la o idee ingenioasă pentru a deștepta și desvolta spiritul de economie al oamenilor mici, cu o idee, care merită a fi imitată și în alte părți. Anume societatea a așezat pe la gări, școale, fabrici și alte locuri pentru întruniri publice niște *automate de economisare*. Dacă cuiva îi prisosese un „penny“ și voiesce să-și deschidă un „cont“ — aruncă banul în automat primind pentru el o cuitanță de primire, din care se pot vedé condițiunile mai de aproape sub cari se pot face celelalte depuneri. Îndată-ce deponentul are 60 de astfel de cuitanțe, ceea-ce reprezintă un capital economisat de 5 shilling-i, trimete cuitanțele la biroul central, unde i se deschide un cont și i se liberează un carnet cu cecuri. Pentru a da impuls spiritului de economie, capitalurile adunate în modul acesta se fructifică cu 5%, ceea-ce va da probabil un impuls puternic și aceasta cu atât mai mult, cu cât în Anglia, depositele în circulațiunea de cec nu se fructifică de loc.

Foarte practic este un alt sistem, la care depunerile se pot face acasă. Cel-ce nu voiesce să-și ducă banii economisăți la automatele publice, capătă la cerere un automat acasă.

Din timp în timp funcționari de ai societății, provăduți cu legitimațiune în ordine, golesc automatele și confirmă deponentilor sumele aflate. Capitalurile

acestor automate încă se fructifică au 5%, ca și cele din automatele publice.

*

Căile ferate ale lumii. Conform unei statistice publicate în „Archiv für Eisenbahnwesen” lungimea căilor ferate în folosință a fost la finea anului 1902 de 838,216 km. față de 816,755 km. în 1901. Cea mai extinsă rețea de căi ferate o are America cu 421,571 km., va să dică mai mult decât jumătate din căile ferate ale lumii se află în America. După aceasta vine Europa cu 296,051 km., Asia cu 71,372 km., Australia cu 25,805 km. și Africa cu 23,417 km. Dintre singuraticile state cele mai multe căi ferate le au Statele unite din America nordică cu 325,777 km.; apoi vine Imperiul german cu 53,000 km.; Rusia europeană și Finlanda cu 52,339 km.; Franța cu 44,654 km., India de est britică cu 41,723 km.; Austro-Ungaria cu 38,041 km. și Britania mare și Irlanda cu 35,591 km. Cea mai mare densitate o are rețeaua căilor ferate în Belgia unde vin 22.5 km. căi ferate pe câte 100 km. □; apoi urmează Saxonia cu 19.6 km.; Baden cu 13.8 km.; Elsația-Lotaringia cu 13 km.; Britania mare și Irlanda cu câte 11.3 km. pro 100 km. □. Dintre statele europene cea mai mare densitate se arată în Statele Unite: 4 km. pro 100 km. □. Raportul dintre lungimea căilor ferate și numărul populației este în Europa mai mare în Suedia unde vin 23.9 km. căi ferate pe 10,000 locuitori. Apoi urmează Franța cu 15.5 km., Danemarca cu 12.7 km. și Elveția cu 12 km. pe câte 10,000 locuitori. Dela finea anului 1898 până la finea lui 1902 căile ferate s'au sporit cu 87,242 km. sau 11.6%. Capitalul investit în căile ferate din lumea întreagă reprezintă la finea anului 1902 o valoare de 169,259.616,607 marce germane (= K 203,111.539.928).

♠

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Chiseteiana” institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Kiszető (Cottul Timiș). Fondată la 3 Aprilie 1904 cu capital social de K 25,000, în 250 acțiuni à K 100.—. Direcțiunea: Lucian Șepețan, Dim. Ioanoviciu, Const. Drăghiciu, Dion. Radulescu, Ioan Radulescu, Vasile Damian și „Timișana” din Timișoara.

Din registrul firmelor. „Geogeană” institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Geoagiul inf. (cottul Hunedoara). Fondat la 1 Nov. 1903. Capital social K 80,000.— în 800 acțiuni à K 100.—. Direcțiunea: Dr. Aurel Vlad, Nicolae Vlad, Dr. Ioan Margita, Ioan I. Vulcu, Nic. Fier, Nic. Buzan, Ioan Popoviciu, Nic. Todea, Petru Luda și Iosif Indrieș. ♠

ÎNVEȚĂMÎNT.

Școala comercială superioară din Brașov. Personalul didactic al acestei școli s'a compus în anul școlar 1903/4 din un director, 7 profesori ordinari definitivi, 1 prof. provisor, 1 prof. suplinitor și 1 catechet, cari la olaltă au avut 108 oare de prelegeri pe săptămână. Numărul elevilor înmatriculați în anul școlar 1903/4 a fost 83, dintre cari au părăsit școala 4. În clasa I au fost 30 elevi; în cl. II 28 elevi și în cl. III 21. După religione au fost 68 gr. or., 12 gr. cat. și 3 evang. luth.; după naționalitate 80 Români și 3 Germani. După ocupațiunea părinților au fost 29 fii de agricultori și economi de vite; 24 fii de industriași

și comercianți; 21 fii de funcționari publici; 1 fiu de funcționar privat; 6 fii de țileri, servitori și 2 fii de privațiști, pensioniști. După locul nașterii au fost 20 din orașul Brașov; 10 din com. Făgăraș; 2 din com. Treiscaune; 3 din com. Târnava-mare; 6 din com. Sibiiu; 2 din com. Hunedoara; 2 din com. Turda-Arieș; 8 din com. Caraș-Severin; 2 din com. Timiș; 3 din com. Arad; 1. din com. Torontal; 1 din com. Cluj; 2 din com. Bistrița-Năsăud; 1 din com. Alba-inf.; 1 din com. Bihor; 1 din com. Sălagiu și 3 din România. Tabloul classificațiunilor se prezintă cum urmează: notă generală „foarte bine” au obținut 15 elevi; „bine” 20 elevi; „suficientă” 21 elevi; „nesuficient” din 1 obiect 4 elevi; „nesuficient” din 2 obiecte 6 elevi și „nesuficient” din mai multe obiecte 13 elevi. Premiați au fost în cl. I com. 2 elevi și în cl. II 3 elevi. La examenul de maturitate s'au supus 23 de candidați dintre cari au fost declarați „maturi cu foarte bine” 3 candidați; „maturi cu bine” 6 candidați; „maturi” 7 candidați; din câte un obiect repetează în Sept. a. c. 6 candidați și respins pentru totdeauna a fost 1 candidat.

Anul școlar 1904/905 se va începe la 1 Septembrie v. 1904. Inscriserile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. Examenale supletorii și de emendare se vor ține la 1 și 2 Septembrie v. Cei ce vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenale de privațiști se vor ține în 4 Septembrie v. Aceștia au însă a se insinua în persoană la direcțiune cel mult până la 1 Septembrie v. Privațiștii au a plăti taxele pe un an școlar cu K 74 și taxa de examen de K 80 deja la însinuare pentru examen.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere de pe clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscriere se cere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e K 8, didactru K 60 și alte taxe K 6 și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iar până în Februarie restul. Elevii, cari nu-și vor achita la timp taxele, vor fi oprți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine plătesc didactru dublu.

Fie-care elev va mai plăti pe seama fondului de pensii al profesorilor încă o taxă de K 10.

Fie-care elev e dator a avé la începutul anului școlar toate cărțile și recuisitele necesare *noué și în bună stare*, deoarece-ce legile școlare opresc traficul de cărți și recvisite și folosirea de cărți vechi și necorespunđătoare. Cărțile vor purta visa institutului alătura cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligator tuturor elevilor din școala comercială. Forma și culoarea se pot afla dela direcțiune. Pentru ori-ce informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarii să se adreseze la direcțiune.

♠

SUMAR.

Sedinta plenară a secțiunilor Asociațiunii. — „Ce scop are ș-ul 39 al legii comerciale?” — O activitate exemplară. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Comunicațiune*: Procesul greviștilor dela căile ferate. — *Cronică*: Necrolog, Un nou sistem de depozite spre fructificare, Căile ferate ale lumii. — *Societăți financiare și comerciale*: „Chiseteiana”, Din registrul firmelor. — *Învețământ*: Școala comercială superioară din Brașov.

